

UNIVERZITA MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI

PLÁN RODOVEJ ROVNOSTI NA UMB NA ROKY 2024 - 2026

Materiál predkladaný na rokovanie Grémia rektora Univerzity Matej Bela v Banskej Bystrici dňa 08.04.2024

Gestor: doc. Ing. Mgr. Miroslava Knapková, PhD.
prorektorka pre stratégiu, internacionalizáciu
a medzinárodnú spoluprácu

Schválil: doc. Ing. Vladimír Hiadlovský, PhD.
rektor UMB

REK/112/2024/109-SR
REK/948/2024

Plán rodovej rovnosti UMB na roky 2024 – 2026 je prirodzeným pokračovaním aktivít, ktoré vyplynuli z prvej internej inštitucionálnej stratégie v tejto oblasti v období rokov 2021-2023. Aktivity¹ uskutočnené v predchádzajúcom období mali za cieľ stimulovať rodovo uvedomelú organizačnú kultúru a prehlbovať synergie s poslaním UMB, ktoré je definované v *Dlhodobom zámere rozvoja UMB*² pre roky 2021-2026: *vytvárať a šíriť poznanie, ktoré chráni, posilňuje a rozvíja demokratické a humanistické hodnoty a prispieva k riešeniu výziev v 21. storočí*. Univerzita má ambíciu byť otvorenou a dynamickou inštitúciou, ktorá poskytuje vzdelanie, rozvíja vedu, výskum, inovácie, kultúru a umenie, rešpektujúc základné hodnoty demokracie, princípov právneho štátu, dodržiavania ľudských práv a udržateľného rozvoja, posilňujúc princípy diverzity, rovnosti, inklúzie, nediskriminácie, rešpektu, transparentnosti a otvorenej komunikácie.

Prehlbovanie tejto stratégie ide zároveň v súlade s nastavením procesov súvisiacich so značkou HRS4R – *Human Resources Strategy for Researchers*³, ktorá sa stala dôležitým míľnikom a odrazovým mostíkom tejto politiky na pôde UMB.

Univerzita Mateja Bela sa k rozvoju a podpore politík rodovej rovnosti a k prehlbovaniu inkluzívneho a rešpektujúceho pracovného prostredia zaväzuje prostredníctvom Plánu rodovej rovnosti UMB 2024-2026, ktorý je zverejnený na webovej stránke inštitúcie, podpísaný a plne podporovaný vedením univerzity.

Na vytvorenie a implementáciu Plánu rodovej rovnosti UMB sú alokované finančné prostriedky vo forme vytvorenia pozície koordinátora/ky rodovej rovnosti a v širšom zmysle využívaním pracovného času ďalších expertov/tiek pre túto oblasť ako aj vedenia inštitúcie.

UMB pravidelne zbiera a zverejňuje rodovo členená dáta vo svojich Výročných správach⁴, ktoré je možné voľne dohľadať na webovej stránke inštitúcie. Pre zjednodušenie prístupu k dátam a lepšiu prehľadnosť je v rámci Plánu rodovej rovnosti UMB 2024-2026 naplánovaná aktívna komunikačná kampaň, ktorá na každoročnej báze predpokladá prezentovanie rodového auditu inštitúcie cez komunikačné kanály univerzity smerom von aj dovnútra organizácie.

Súčasťou pozitívnej zmeny v jednotlivých tematických oblastiach je príprava a uskutočnenie tréningov na budovanie kapacít na viacerých organizačných úrovniach univerzity, ako aj aktívna komunikačná kampaň, ktorej cieľovou skupinou sú tak zamestnanci, ako aj študenti a širšia verejnosť.

V zmysle zadefinovania kľúčových tematických oblastí, ktorých sa Plán rodovej rovnosti UMB 2024-2026 dotýka, ostáva v centre záujmu podpora zosúladovania pracovného a osobného života, dôraz na rodovú vyváženosť orgánov akademickej samosprávy, vnímanie dimenzie rodovej rovnosti v orgánoch a komisiách UMB, pri náboře nových ľudských zdrojov a kariérom postupe, integrácia rodovej dimenzie do výskumu a vzdelávania ako aj zvyšovanie povedomia o rodovo podmienenom násilí, vrátane sexuálneho obťažovania.

Rovnako tak Plán rodovej rovnosti UMB 2024 – 2026 nastavuje prehĺbenie zosieťovania a budovania aktívnych spojenectiev, ktoré majú viesť k budovaniu kapacít pomocou prepojenia jednotlivých kontaktných bodov na slovenských univerzitách, ktoré sú na daných inštitúciách zodpovedné za prípravu plánov rodovej rovnosti.

¹ Zriadenie Komisie pre rodovú rovnosť, zriadenie pozície koordinátora/ koordinátorky pre rodovú rovnosť, zriadenie špecializovanej sekcie na webovej stránke, tréningy a ďalšie.

² <https://www.umb.sk/app/cmsFile.php?disposition=i&ID=6525>

³ <https://www.umb.sk/veda-a-vyskum/projekty/hrs4r/>

⁴ <https://www.umb.sk/univerzita/univerzita/o-univerzite/vyrocne-spravy-umb.html>

Ciele a opatrenia Plánu rodovej rovnosti UMB 2024-2026

1. Cieľ: Zavádzanie nástrojov pre zosúladzovanie pracovného a osobného života a vytváranie inkluzívneho pracovného prostredia na pôde UMB.

Opatrenie:

1.1. Podpora implementácie, využívania a povedomia o už existujúcich politikách, ktoré harmonizujú pracovný a osobný život prostredníctvom aktívnej komunikačnej kampane cez existujúce komunikačné kanály UMB a jej súčastí.

(pribežne, vedenie univerzity, koordinátor/ka pre rodovú rovnosť, marketingové oddelenie)

1.2. Prieskum problémových oblastí a bariér v zosúladzovaní pracovného a osobného života prostredníctvom dotazníkového zberu dát medzi zamestnancami a študentami, ich analýza a následné vypracovanie sady doporčení pre manažment univerzity s dôrazom na aktuálny vývoj trendov a odporúčaných postupov.

(na ročnej báze, koordinátor/ka pre rodovú rovnosť, vedenie univerzity)

2. Cieľ: Zvyšovanie podielu žien na vedúcich a rozhodovacích pozíciách, v orgánoch akademickej samosprávy a v ďalších orgánoch Univerzity.

Opatrenie:

2.1. Monitoring rodovej rovnováhy cez pravidelný rodový audit inštitúcie zverejňovaný na webovej stránke a komunikovaný dovnútra organizácie.

(na ročnej báze, koordinátor/ka pre rodovú rovnosť, marketingové oddelenie, vedenie univerzity)

2.2. Podpora kariérneho rastu vytváraním inkluzívneho pracovného prostredia cez tréningy pre vedúcich pracovníkov/ pracovníčky jednotlivých súčastí UMB zamerané na budovanie kapacít ako byť inkluzívnym riadiacim pracovníkom/pracovníčkou a/alebo ako budovať rodovo uvedomelú organizačnú kultúru.

(pribežne, vedenie univerzity, vedenie fakúlt a katedier)

3. Cieľ: Vnímanie a akcentovanie dimenzie rodovej rovnosti pri nábore nových ľudských zdrojov a kariérnom postupe.

Opatrenie:

3.1. Každoročný zber rodovo-citlivých štatistických dát pre potreby výročných správ a interný audit organizácie, monitoring rodového vyváženia v orgánoch a komisiách UMB.

(na ročnej báze, koordinátor/ka pre rodovú rovnosť, úseky prorektorov)

3.2. Komunikácia výstupov rodového auditu dovnútra organizácie a navonok - súčasť komunikačnej kampane politik rodovej rovnosti na UMB.

(pribežne, koordinátor/ka pre rodovú rovnosť, marketingové oddelenie)

4. Cieľ: Zvýšenie povedomia o integrácii aspektov rodu a pohlavia do vzdelávacieho procesu a učebných plánov, do vedy a výskumu a zvýšenie povedomia o rodovej rovnosti pre rôzne segmenty akademickej obce.

Opatrenie:

4.1. Podpora a aktívna prezentácia predmetov a prednášok venujúcich sa témam napojeným na rodovú rovnosť, diverzitu a inklúziu. Zadávanie záverečných prác s témami dotýkajúcimi sa aspektov rodovej rovnosti.

(priebežne, vedenie univerzity, prednášajúci a školitelia vybraných odborov, marketingové oddelenie)

4.2. Tréningy pre riešiteľov HEU projektov a iných medzinárodných projektov nastavené na prehĺbenie povedomia o integrácii aspektov rodu a pohlavia do vedy a výskumu.

(jednorazovo alebo podľa aktuálneho dopytu, Univerzitné centrum pre medzinárodné projekty)

4.3. Aktívna webová stránka s cieľom osvety a zvyšovania povedomia o problematike, agregujúca všetky súvisiace aktivity a dokumenty. Kontinuálne nastavená komunikačná kampaň na sociálnych sieťach UMB, ktorá reflektuje aktuálny vývoj a/alebo vytvára obsah nasmerovaný na komunikáciu tém rodovej rovnosti a scitlivovanie povedomia o rovnosti príležitostí, diverzite a inklúzii. Zapájanie študentov formou otvorených výziev a súťaží do komunikačnej kampane o témach rodovej rovnosti, diverzite a inklúzii.

(priebežne, koordinátor/ka pre rodovú rovnosť, marketingové oddelenie)

5. Cieľ: Zvýšenie povedomia o rodovo podmienenom násilí, vrátane sexuálneho obťažovania a zavedenie opatrení na ich prevenciu a riešenie.

Opatrenie:

5.1. Vytvorenie internej smernice o rodovo podmienenom násilí, vrátane sexuálneho obťažovania.

(2025, úsek prorektora/prorektorky pre stratégiu, internacionalizáciu a medzinárodnú spoluprácu)

5.2. Vytvorenie Poradenského centra pre zamestnancov a zamestnankyne univerzity.

(2026, úsek prorektora/prorektorky pre vzdelávanie, akreditáciu a vnútorný systém kvality)

5.3. Vytvorenie pozície študentských ambasádorov a ambasádoriek rodovej rovnosti.

(priebežne, so začiatkom k AR 2024/2025, úsek prorektora/prorektorky pre stratégiu, internacionalizáciu a medzinárodnú spoluprácu)

6. Cieľ: Budovanie kapacít na podporu politík rodovej rovnosti.

Opatrenie:

6.1. Pokračovanie činnosti Komisie pre rodovú rovnosť s dôrazom na ustálenú periodicitu a aktívnu mobilizáciu fakultných ambasádorov politík rodovej rovnosti - členov a členiek Komisie pre rodovú rovnosť.

(priebežne, úsek prorektora/prorektorky pre vedy a výskum)

6.2. Pozícia experta/expertky pre rodovú rovnosť, udržanie pozície koordinátora/koordinátorky pre agendu rodovej rovnosti na UMB, alokované prostriedky na mzdu, dlhodobá nastavená agenda.

(priebežne, úsek prorektora/prorektorky pre stratégiu, internacionalizáciu a medzinárodnú spoluprácu)

6.3. Tréningy na budovanie kapacít v témach napojených na politiky rodovej rovnosti, inklúzie a diverzity pre vedenie univerzity, fakúlt, katedier, senátu a zástupcov odborov.

(priebežne, úsek prorektora/prorektorky pre stratégiu, internacionalizáciu a medzinárodnú spoluprácu)

7. Cieľ: Vytvorenie manuálu odporúčaní pre zavádzanie efektívnych GEP plánov v kontexte slovenských vysokých škôl

Opatrenie:

7.1. Zosieťovanie kontaktných osôb zodpovedných za vytváranie plánov rodovej rovnosti na slovenských vysokých školách a univerzitách prostredníctvom GenderAction+ projektu a následné zdieľanie odporúčaných postupov v danej problematike.

(2026, Univerzitné centrum pre medzinárodné projekty)